

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

מ.מ.

עין משפט גזר מצוה

קמט א מיי פטוי מהל
איסורי ביאה ה' א
סגנ לאוין קח טושיע
האשע סמנ ד טעין יג.
קב ג מיי שם פ"צ ה' ט
סגנ לאוין שם טושיע
שם טי טו טעין ח:

תוספות ושינוי

(א) ועוד ראה דלמך רב
נמנן (בקדושין ע"ג) גבי
כתיב ממנו מאחורו וממנו
מאשת אשתו נעדרו כס
משמע שיש ממנו מאחורו
דבר חייבי כריתות ויש
לדמות דהתם קאי אליבא
ד' ר' אלעזר ור' אלעזר און
ר' אבהו דהא ור' אבהו סגרי
דיש ממנו מחייבי כריתות
כדלמך לעיל (ד' ע"ג) א"ר
אלעזר אש"פ שנתקן ג"ש
וכי"ו בלכות מתיבי כריתות
ממנו אלא ממי שאיטרו
איסור ערוה ועגש כרת:

תוס' חד מקבאי (המשך)

אבל לקבל עליו עול
מצוה א"צ שכבר קבל
עליו מתחלה מדעתו הלכך
משהירין אותו בע"כ אבל
מתחלה אין מטיבין אותו
לשם עבודת א"כ קבל
מדעתו לשום עבודת חורו
ומשהירין אחר"כ בע"כ
ומי"א אין צריך ג' לטבילת
שחורו מדאמר' בקדושין
פ' האומר כל שבדיו
לא כמחוסר מעשה דמי
ואמר' התם גר נמי לאו
בינו [ליבין] הוא דאמר'
א"ר יוחנן גר צריך ג'
א"ר יוחנן ג' צריך ג'
א"ר יוחנן ג' צריך ג'
פרושה לשפחה וא"ל
היא אי מקודשת לאחר
שנשחרר שבדיו הוא
ה"ג דהו קדושין ש"מ
דב"י משוחררת לא בעינא
ג' ע"כ (ג' ע"ג) ור' יהושע
טעמא (דאין) [דחין] ממזר
מיראשין (אלא) מדרבנן
שנשאה ע"פ ב"ד וכוין
דאם זינתה ברצון הו'
ממזר מדארייתא לכ"ע
אם בא עליה בעל השתא
שנשאה ע"פ ב"ד בעד א'
הו' ממזר מדרבנן אבל
לרבנן איהו זינתה ברצון
אינו ממזר דחייבי לאוין
הן כעשוי שנשאה ע"פ
ב"ד אינו ממזר אפילו
מדרבנן שאין בו איסור
כלל. אלא משמע דבין
לרבנן בין לר"ע הו' ממזר
מדרבנן ע"י נשואין שמא
יאמרו גרש זה ונשאה זה
אבל ע"י זנות אינו ממזר
אפי' מדרבנן והא דאמר'
בשומרת רבם שאין הולד
ממנו פושט' משום דכתוב
לא תהיה אלמא יש בה
היה ואפי' דכתוב נמי
ואשה אל אחותה לא
תקח ולא יקח איש את
אשת איביו דמשמע דאית
ב"ה קיהתוב ומסתבר קדושין
פ' האומר ליפנין מהני
תרי קריא דלא תפסי בה
קדושין לא דמי לא יקח
ללא תהיה. ומיהו קשיא
לי להאי פירוש דהא בפרק
ההוא נהן בהריהו בבי דיש
ממזר מביבמם דתנן התם
כל ערוה שאמרו צרותיהן
מתורות וכו' הכונס

(א) נראה צ"ל ותשעת דמן
הנשואין הו' ממזר מדרבנן
לר"ה ואפי' למנפון הממני.
(ב) מתיבתא דלמך עז
(ג) ע"פ ג' שייך לעיל מ"ז ע"כ.
(ד) אולי צ"ל ויש מפרשים
דהיינו טעמא וכו' שאין בו
איסור כלל ולא יסורא אלא
משמע דבין לבין וכו'.

שמעון התימני אומר כו' והלכה כדבריו. אש"ג לאין למדין
הלכה מפי גמרא (א) והכא הלכתא כוותיה דסמנא דפרק
האומר (קדושין דף טו: וס) נראה עיקר דכאלי גוונא קרי הלכתא
פסיקתא צדצא קמא (ד' קג). ובמסכת ע"ז (דף יד: וס) בההיא דכל
המשנה ידו על התחתונה ולעיל צ"ל

קמא (דף יד: וס) אמר פשיטא בני
חייבי לאוין כשרים ויניהו וצפרק שני
(לעיל כג.) קאמר רב פפא מתצדא
חייבי לאוין תפסי צהו קדושין ולעיל
(דף מה.) פסקין לעודד כוכביס
ועבד הבא על צהו ישראל הולד כשר
וכמה אמוראי דאיידי צנרת מחזיר
גרושמו ולר"ע לא משכחת לה צרה
דאין קדושין מופסין בחייבי לאוין
וכרבי יהושע נמי יש להוכיח דלא קי"ל
כוותיה דלמך לעיל (ס: וס) ושיניה
לא למדוה אלא מאשת אב ותייבה
כריתות דמו לאשט אב לכולי עלמא
ולעיל גריש פירקין (דף לו: וס) קאמר
ראצ"י דהלכתא כוותיה דאין ממזר
מספק משמע דהו"א ממזר מאשת
אח ולעיל (ד' מ: וס) אמר רב טובי צר
קיסנא הבא על צהו חלוצמו הולד ממזר
ואפילו רבי יוחנן לא פליג אלא משום
דכרה כחלוצה בלאו א: **רבי יהושע**
אומר כל שחייבין עליו בו' יושע
מגיהס ר' יהודה במקום רבי יהושע
דצפרק עשרה יוסקין (קדושין דף עד:)
גבי כל האסורין לצא צקהל מותרים
לצא זה צוה ור' יהודה אומר ומפיש
עלה דר' יהודה סבר דממזר מאחורו
לא הו' ממזר אלא מאשת איש ופריך
עלה תנינא מהך דהכא ואין נראה
דהא"ל הו' צהו אומר קריס
מילתיה דר' יהודה והא קשיש מנייה
טובא דהא צן עושי תלמיד חצר הוה
לרבי עקיבא כדלמך צמי שמת (צ"ג
ד' קמא: ור' יהודה מתלמידי צמאי
דר' עקיבא הוה ועוד דר' יהודה סבר

כרבי עקיבא דיש ממזר מחייבי לאוין כדפרישית לעיל (ד' מו.) גבי
ההוא דלמך לקמי דרבי יהודה וכדלמך צפ' ארבע מיתות (פסחים
ד' נ: וס) אלא ודאי ר' יהושע גרסינן והתם פריך מנינא משום
דהוה ליה למימני וכן היה רבי יהודה אומר כדכריו אי הוה סבר
כר' יהושע ומיניה התם דפריך תנינא הוה מצי למיפוך טפי שפיר
דלא אפשר לומר דלר' יהודה ממזר מאחורו לא הו' ממזר כיון
דמוקי קרא בצנוסת אביו וסבר כר"ע דיש ממזר מחייבי לאוין:
איש פלוני במזר מאשת איש בו'. תימה דלא נקט חייבי מיתות
צ"ד סתם ואי משום דמעשה שהיה כך היה א"כ מנ"ל דהו'
כר' יהושע וי"ל דנקט אשת איש לרבותא דלע"פ שהו"א קל משאר
חייבי מיתות דהו' צנחק ויש לה הימך צמאי אומר:

ובתיב לא יבא ממזר. וא"ת והא מפסיק קרא דלא יבא פלוני
לא חשיב הפסק: **לבתוב** רחמנא או לא יקח או לא יגלה. צנוטנס
גרס לכתוב רחמנא לא יגלה ופי' דלמלא יגלה לחודיה
שמעינן דיש ממזר מחייבי כריתות לרבנן או מחייבי לאוין לר'
יהודה לא יקח אשת אביו אלא ש"מ מדכתביה
ללא יבא ממזר עליה קאי דמיניה הוה דהו' ממזר משום
דחייבי מיתות הוה (א) ואלא יגלה כנף אביו לא קאי. ואי
קשיא כנף אביו למאי כתביה אי צנוטנס יבא לעבור עליו צמני
לאוין ערות אחי אביו לא תגלה (ב) ולאו דלא יגלה כנף אביו ואי
בצנוסת אביו אשמעינן דאסורה: מלא יקח עד לא יגלה. דהיינו
אשת אב הכתובה צין לא יקח ללא יגלה: **פלוני** שמעון
התימני: **צנא על הגדה**. אש"ג דקאי צכרת אין הולד ממזר:
והבא

מתני' כל שאר צנא פלוני צנא. כל קורבה שהיא צנא ופסי'
אין צה כרת כגון חנוסת אביו וכרבי יהודה דהו"א צנא ללא
יגלה כנף אביו (א) ומחמת קורבה (ב) כגון נושא חלוצתו דהו'
צנא יבנהס והו' לאו דקורבה צנא כרת: כל שחייבין עליו כרת. אצל
נושא חלוצתו

לא הו' ממזר: **נקיים** דברי רבי
יהושע. לא היה כתוב צנא אלא
ארישא קאי אמר ר"ש צן עושי לקיים
דברי ר' יהושע כו': **מאשת איש**.
חייבי מיתות כו': **גמ'** וקשיא לא
יצא ממזר. וסמין ליה לא יגלה:
דר' יהודה ורבנן צפרק נושאין על
האנוסה (למך דף ע"ג: וס) ולרבי סימאי.

צנוטנס דף ע"ג: וקדושין דף ע"ג: סת.)
מן הכל היה עושה ר"ע ממזרים מוח'
מאלמנה לכ"ג שעושה חללין ולא
ממזרי'. מדקאמר חוץ מאלמנה אלמנא
אפי' חייבי לאוין שלא מחמת קורבה
מכרה כגון ממזר גרושמו משנישאת
וכגון נתינה לישראל דקיימא צנא
תחתן צס (דברים י) ומשצעה אומות
הוא וכגון עמוני שנשא צת ישראל
צניו ממזרים: **חייבי עשה**. מצרי או
אדומי קודם ג' דורות דכתיב (דברים
ג) דור שלישי יבא להם ולא שני ולא
הבא מכלל עשה עשה. והא דר' ישצב
נמי צנוטנס (ס) צווא ונלוה ונא
עקיבא צן יוסף שהיה אומר כל שאין
לו ציאה צישראל הולד ממזר: סבר
לה צרבנן. דפליגי ארביי יהודה
צנושאין על האנוסה (למך דף ע"ג: וס)
ואמרי האי לא יגלה כנף אביו צנוטנס
יבס של אביו הכתוב מדבר דהו"א ליה
אשת אחי אביו וצכרת והאי דלדר
כתבה צמשה תורה משום למסמן
ליה לא יבא ממזר ולאשמעינן דיש
ממזר מחייבי כריתות: ה"ג ורבי
יהושע לפסוק רחמנא לא יגלה. כלומר
אי צנוטנס יבס של אביו משמע
או צנוטנס אביו משמע לכתוב לא

יגלה כנף אביו ולאשמעינן דיש ממזר מחייבי כריתות לרבנן
או מחייבי לאוין לרבי יהודה וכל שכן מאשת אב דהו"א צכרת
ומיתה: לא יקח. איש את אשת אביו למה לי למכתב אלא ש"מ
מדכתביה הא קמ"ל דלא יבא ממזר עליה קאי דמיניה הוה דהו' ממזר
משום דחייבי מיתות הוה (א) ואלא יגלה כנף אביו לא קאי. ואי
קשיא כנף אביו למאי כתביה אי צנוטנס יבא לעבור עליו צמני
לאוין ערות אחי אביו לא תגלה (ב) ולאו דלא יגלה כנף אביו ואי
בצנוסת אביו אשמעינן דאסורה: מלא יקח עד לא יגלה. דהיינו
אשת אב הכתובה צין לא יקח ללא יגלה: **פלוני** שמעון
התימני: **צנא על הגדה**. אש"ג דקאי צכרת אין הולד ממזר:
והבא

תורה אור השלם
1. לא יקח איש את
אשת אביו ולא יגלה
כנף אביו: דברים כג א
2. לא יבא ממזר בקהל
ה' גם דור עשירי לא יבא
לו בקהל ה': דברים כג א

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לכתוב רחמנא
ובי ופשיטא צ"ל וכו'.
וכפרי' צ"ל צ"ל:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כל שאר וכו'
ומחמת קורבה דאביו
ובגור נשאר: (א) ד"ה לא
יקח וכו' דמחייבי מיתות
הוה אבל אלא יגלה:
(ב) תוס' ד"ה שמעון וכו'
מפי גמרא. ג"כ צפרק יס
נתקן דף קל ע"כ:
(ג) ד"ה לכתוב וכו'
דפריך קמא דסבר כרבי
יהודה: ג"כ ע"ל דף כ'
צנוטנס ד"ה לרבי יהודה:

מוסף רש"י

כל שאר בשר שהוא
בלא יבא. אש"פ שמיט
אלא צנא הולד ממזר
(קדושין ע"ג: וס) כל
שחייבין עליו כרת.
שחייבין על אמה כרת.
כרת בני שמיס (סס).
הכל מודים. אשמעון
התימני דלמך יש ממזר
מחייבי כריתות מודה
ללאוין ערות אחי אביו
לא תגלה. ור' עקיבא
דלמך יש ממזר מחייבי
לאוין מודה צנא על
הסוטה (קדושין ע"ג: וס).

תוס' חד מקבאי
הכל מודים בבא על הגדה
ועל הסוטה ועל שומרת
יבם שמה הולד ממזר הא
דאמר הבא על הסוטה
דאין הולד ממזר ה"א
דרך נות א"כ מדארייתא
אבל דרך נישואין הולד
ממזר מדרבנן. וזו היא
ששנינו האשה שהלך
בעלה דארייתא וא"ל נמי
בעלך ואח"כ בא בעלה
צנא מזה ומזה והולד
ממזר מזה [ומזה]. פירוש
משני דארייתא ומדארייתא
דרבנן משום קנסא אשמו
יאמרו גרש זה ונשאה זה
אזכור אסור בלכתובת
שאין ב"ד מתנין לעקור
דבר מן התורה. ואמאי
ממזר דקרא ממזר
בבת ישראל וכו' איתא
בפרק האשה רבה שאסור
במזורה. אלמא אינו ממזר
אלא מדרבנן אלא לאו
הו' ממזר ואפי' לר"ש התימני
(א) ש"מ דברי הכל הו'
ממזר ואפי' לר"ש התימני
(ב) הא דאתמר לעיל
לענין טבילה איתמר כתב
הראב"ד פ"י ענין טבילה
שהוא צריך טבילה אפפי'
שטבל כבר לשם עבודת